

kirgiškega sultana, ki je živel sredi prejšnjega stoletja — slavni pesnik je zato postal »pridvoranym poetom — izvornik z ruskim prevodom in komentarjem. V drugem zvezku nahajamo Borisovo razpravo: »Arđinskyj prihod (župnija) Kozomodemjanskago ujezda« (na iztok od Nižnjega Novgoroda ob Volgi). Do 1829. so bili prebivalci te pokrajine izključno finsko-turški Čeremisi; še dan današnji je malo Rusov, ker se med Čeremisi in Rusi skrajnje redko sklepajo zakoni. Krstili so se v masi bržkone med 1740.—1745. l.; paganska imena se še nahajajo do l. 1808., zdaj ni več nobenega nekrščanskega Čeremisa; a paganske vraže so se dolgo držale; bogov so imeli 24, izmed njih polovico moških, polovico ženskih; bog groma jim je postal nazadnje Ilija prorok. Ruski znajo vsi, pa tudi njih čeremiščina je že zelo pomešana z ruščino. — Ašmarin naznanja svoj program za sestavljenje čuvaškega slovarja. — Končno naj še omenim izredno fini papir, lahko roza nadahujen, ki dela vso čast daljni kazanjski Rusiji.

Fr. J.

»Vlast«, češki katoliški mesečnik, ki ima v vsaki številki kak referat o slovenski književnosti — seveda prikrojen svojemu stališču — je priobčil v 4. številki XVI. l. daljši članek (str. 346.—357.) »Dvě jubilea«. (1800—1900). Literarna črta. Piše Fr. Štingl.

Prvi jubilej je Prešernov, drugi Slomšekov.

V uvodu opisuje splošne literarne razmere na Slovenskem pred nastopom Prešerna. Životopis je posnet večinoma po Stritarjevi razpravi. Govori i o Anast. Grünu, Čelakovskem, »Čbelici«, Petrarki in dr. Pesmi ocenjuje dosti podrobno. Najbolj hvali »Nezakonsko mater«, o kateri citira i Levstikovo sodbo. Očita pa pesniku, da je le »Kranjec«, ter pravi, da je »Krst pri Savici« nekaka apologija krščanskega učenja o minljivosti posvetne srčce.

Sploh pa je Štinglova sodba o Prešernovih pesmih taka-le: »Mnogo slovenskih pesnikov in pisateljev sem čital v originalu, toda odkritosrčno moram priznati, da doslej nisem pri nobenem našel tako globokih čuvstev kakor pri pesniku Prešernu . . . Umetelnost njegovih pesmi je zamašila usta obrekovalcem slovenskega jezika; celo sovražnik je moral v spoštovanju odstopiti pred pesnikom umetnikom, kateri je s tako majhnimi sredstvi ustvaril tako vzvišeno delo.«

O njegovem značaju piše: »Imel je mehko in občutljivo srce: kipelo in gorelo je v njem liki ogenj; to je bil vir njegove nesreče, pa tudi pocizije. Njegova nesreča je bila, da si ni postavil lastnega ognjišča . . . Zato ne smemo preostro soditi, če vidimo pesnika iskati za svojo žalost ne zdravila, ampak omamljajočega sredstva tam, kjer se vsaj za nekaj ur pozablja vseh bolesi.«

»Prešeren ni imel ničesar od svoje domovine, a ta je imela in ima toliko od njega! Kaj mu je dalo domoljubje? Sovraštvo, preganjanje in obrekovanje, dokler je živel, po smrti pa spomenik na grob; še doslej ni našel splošnega priznanja, občne ljubezni v celem narodu. Morda se mu to nagradi letos ob stoletnici njegovega rojstva . . .«

Čehe ta članek prav dobro informira o Prešernu. Upam, da ni poslednji; kajti »Umělecká Beseda« se je na iniciativo pisateljice G. Preissove odločila, da našega velikana dostojno proslavi. A slaviti Čehi znajo . . .

Aut. Dermota.

Slovanský přehled, ročník II. číslo 8. Jaromir Borecký je prevedel več pesmi Kettejevih in Zupančičevih pod naslovom »Z nejmladší poesie slovinské«